

וגורסין בה: זה וזה יסוד דרומית, לאמר: חזר בו רבי ישמעאל.

ופימניך שלא תחליף לאמר: זה וזה יסוד מערבי: משכוח גברי לגברא, תלמידי רבי שמעון משכו את רבי ישמעאל לאמר כדבריהם, שהיו אומרים: זה וזה יסוד דרומי.

שנינו במשנה: אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון וכו' ומועלין בהן:

תנו רבנן:

מועלין מדרבנן [כדמפרש ואזיל] בדמים של הקרבנות אחר כפרה וכסתם משנתנו דקתני "ומועלין בהן" [ריטב"א ש"י צ(261)] ולאחר

שנאמר בהם: אל יסוד המזבח אשר פתח אוהל מועד, והוא יסוד מערבי, וכמו שמבואר לעיל.

אלא רבי שמעון בן יוחאי, מאי טעמא?

אמר רב אשי: קסבר רבי שמעון בן יוחאי: פתחא של היכל בדרום של מזבח קאי, כלומר: דעת רבי שמעון שהיה עומד המזבח כולו בצפון הפתח, "ואין המזבח לפני הפתח כלום, אלא אמה של יסוד דרומי" [רש"י זבחים וראה הערה (260)], ונמצא ה"יסוד אשר פתח אהל מועד", הוא יסוד דרומי.

תנא דבי רבי ישמעאל בדבי רבי שמעון בן יוחאי, כלומר: בבית מדרשו של רבי שמעון בן יוחאי היו שונין את משנת רבי ישמעאל,

אלא הוא הדין אחר כפרה קודם שיצאו לנחל קדרון, כמבואר במעילה יא א, וברש"י שם. ובתוספות כתבו על מה שאמרו בגמרא, דכולי עלמא מדאורייתא אין מועלין בהם "דאי מדאורייתא לא יצאו ידי מעילה, האיך נמכרין לגננין לזבל", הרי שפירשו המחלוקת על אחר כפרה.

ובלקוטי הלכות כתב:

איכא מרבנותא דמפרשי דהאי ברייתא קאי איצא לנחל קדרון, אבל קודם לזה [כלומר: משעת שחיטה] אפילו רבי מאיר ורבי שמעון סברי דאין מעילה בדמים אפילו מדרבנן, ולפי זה אתיא מתניתין [דקתני: יש בהן מעילה] כרבי מאיר ורבי שמעון, דלדעת חכמים בכל גווני לית בה מעילה כלל.

ואית מרבנותא [עיינן בפירוש ר"ח, עין משפט] דמוכח מינייהו קצת, דמפרשי דהאי ברייתא קאי אלפני זריקה, ולפי זה אפשר דרק בהיא פליגי רבנן וסברי דאין בו מעילה כלל, אבל ביצא לנחל קדרון גם הם

260. עוד כתב שם רש"י: "אי נמי בצפון "העזרה" קאי, והווי חמש אמותיו כנגד הפתח, ואמה אחת מהן יסוד דרומי, אישתכח דכי נפיק מן הפתח רואה יסוד דרומי לפניו מכוון באמצע הפתח".

ועל דרך זה בריטב"א כאן: "צד דרומו של מזבח בלבד הוא שרואה פתח ההיכל בחמש אמות שכנגד חצי הפתח, כי מחצי הפתח מתחיל דרומו של מזבח".

וצריך ביאור: אם היה המזבח מגיע עד אמצע פיתחו של היכל, אם כן אף יסוד מערבי נקרא "פתח אוהל מועד" שהרי בחלקו הוא כנגד הפתח ממש.

ומלשון רבינו אליקים נראה כפירוש ראשון.

261. וכן כתבו תוספות בפסחים כב א ד"ה מועלין בהן על פלוגתא זו "ופלוגתתם אחר שיצא לנחל קדרון", ומשום דקודם זריקה אין מועלין בו אפילו מדרבנן, כדקאמר רבי שמעון במעילה, ע"ש; ובפשוטו לאו דוקא קודם זריקה,